Stockholms läns landsting

FÖRSLAG 2016:8

LS 2015-0093
LS 1407-0877

Landstingsstyrelsens förslag till beslut

Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting

§ 33
Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting

LS 2015-0093 och LS 1407-0877

Ärendebeskrivning

Ärendet behandlar förslag till reviderad policy och reviderade riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 21 januari 2015
Förslag till policy för säkerhet inom Stockholms läns landsting
Förslag till riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting

Förslag och yrkande

På sammanträdet föreligger landstingsrådsberedningens förslag i skrivelse den 3 februari 2016 (bilaga).

Landstingsstyrelsens beslut

Landstingsstyrelsen beslutar enligt landstingsrådsberedningens förslag

dels föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fastställa ny policy för säkerhet inom Stockholms läns landsting

att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet

dels – under förutsättning av fullmäktiges beslut – för egen del besluta

att fastställa nya riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting

att uppdra åt landstingsdirektören att vid behov besluta om mer konkreta styrande regler i form av tillämpningsanvisningar inom de områden riktlinjerna täcker.

Särskilt uttalande
Dan Kareliusson (SD) anmäler ett särskilt uttalande till protokollet från Sverigedemokraterna (bilaga).

Beslutsexpediering:
Landstingsfullmäktige , Akt

Stockholms läns landsting

Landstingsrådsberedningen

SKRIVELSE
2016-02-03

LS 2015-0093
LS 1407-0877

Landstingsstyrelsen

Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting

Föredragande landstingsråd: Torbjörn Rosdahl

Ärendebeskrivning

Ärendet behandlar förslag till reviderad policy och reviderade riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting.

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen

dels föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fastställa ny policy för säkerhet inom Stockholms läns landsting

att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet

dels – under förutsättning av fullmäktiges beslut – för egen del besluta

att fastställa nya riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting

att uppdra åt landstingsdirektören att vid behov besluta om mer konkreta styrande regler i form av tillämpningsanvisningar inom de områden riktlinjerna täcker.

Landstingsrådsberedningens motivering

Policys och riktlinjer är viktiga och en integrerade delar av landstingets styrprocess.

Grundprinciper i Stockholms läns landstings säkerhetsarbete är att:

Lagstiftning, regelverk och interna bestämmelser inom säkerhetsområdet ska följas

Identifiera och begränsa tänkbara hot, risker och sårbarheter

Säkerställa kontinuitet och förebygga oönskade händelser i den dagliga verksamheten

Planera och öva för att hantera oväntade händelser och störningar

Vara uppmärksam på och utan dröjsmål rapportera avvikelser, tillbud och andra oönskade händelser

Utreda, åtgärda och lära av identifierade säkerhetsbrister och sprida kunskap för en förbättrad säkerhet

Välja kostnadseffektiva åtgärder för att minimera säkerhetsrisker

Ta ansvar för säkerhetsarbetet och samordna det med befintliga mål, krav och arbetsrutiner, även vid extraordinära händelser och höjd beredskap

I föreslagna riktlinjer för säkerhet för Stockholms läns landsting, konkretiseras inriktningen för säkerhetsarbetet i landstinget.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 21 januari 2015
Förslag till policy för säkerhet inom Stockholms läns landsting
Förslag till riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting

Torbjörn Rosdahl

Carl Rydingstam

Stockholms läns landsting

SVERIGEDEMOKRATERNA **SÄRSKILT UTTALANDE**

(LS 2015-0093 & 1407-0877) 2016-02-23

SÄRSKILT UTTALANDE ANGÅENDE POLICY OCH RIKTLINJER FÖR SÄKERHET INOM STOCKHOLMS LÄNS LANDSTING (LS 2015-0093 & 1407-0877)

Vi Sverigedemokrater vill att Stockholms läns landsting i sin policy och riktlinjer för sökerhet särskilt beaktar den utsatta situation som räddningspersonal och då framför allt ambulanspersonal utsätts för i samband med sitt yrkesutövande.

I texten i ”Policy för säkerhet inom Stockholms läns landsting” står att läsa följande text:

Landstinget ska ständigt sträva efter att patienter, resenärer, medarbetare, personal hos leverantörer, förtroendevalda och övriga som kommer i kontakt med de olika verksamheterna är trygga och säkra.

Under 2013 rapporterade skyddsombuden om 181 fall av ”mycket hotfulla situationer med våldsinslag” för ambulanspersonal. 2014 var siffran 244 och 2015 var det 386 incidenter. Detta är en totalt oacceptabel utveckling och försämring av arbetsmiljön för ambulanspersonalen.

Sverigedemokraterna vill se att Stockholms läns landsting gör sitt yttersta för att leva upp till denna policy och genomför sådana åtgärder som krävs för att förbättra säkerheten för ambulanspersonalen.

Landstingsstyrelsens förvaltning
SLL Säkerhet och beredskap

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2016-01-21

LS 2015-0093
LS 1407-0877

Handläggare:
Andreas Heuer

Ankom
Stockholms läns landsting
2016 -01- 22
Dnr LS2015-0093

Landstingsstyrelsen

LS 1407-0877

Policy och riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting

Ärendebeskrivning

Ärendet behandlar förslag till reviderad policy och reviderade riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 21 januari 2015
Förslag till policy för säkerhet inom Stockholms läns landsting
Förslag till riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås *dels* föreslå landstingsfullmäktige besluta

att fastställa ny policy för säkerhet inom Stockholms läns landsting

att uppdra åt nämnder, styrelser och bolag inom Stockholms läns landsting att utarbeta styrdokument för säkerhet i enlighet med landstingsstyrelsens riktlinjer för säkerhet

dels – under förutsättning av fullmäktiges beslut – för egen del besluta

att fastställa nya riktlinjer för säkerhet inom Stockholms läns landsting

att uppdra åt landstingsdirektören att vid behov besluta om mer konkreta styrande regler i form av tillämpningsanvisningar inom de områden riktlinjerna täcker.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Den reviderade policyn för säkerhet inom Stockholms läns landsting tar sin utgångspunkt i gällande mål för säkra processer. Där betonas att säkerhet är ett ansvar för alla samt att var och en ska förhålla sig till ett antal grundprinciper. Det tydliggörs att säkerhetsarbetet ska genomföras enligt landstingets gemensamma ledningsprocess. Landstingsdirektörens ansvar att, på en övergripande nivå, leda, styra, samordna och följa upp landstingets säkerhetsarbete förtydligas likaså. Dessutom föreslås landstingsdirektören få mandat att besluta om mer konkreta regler i form av tillämpningsanvisningar inom de områden riktlinjerna täcker. Vidare har avgränsningen gentemot bland annat riktlinjerna för informationssäkerhet förtydligats.

Bakgrund
Landstingets nuvarande policy och riktlinjer beslutades år 2005 (LS 0411-2055). Under de drygt tio år som gått sedan dess har bl.a. målsättningarna för landstingets arbete liksom delar av lagstiftningen förändrats. Detta, tillsammans med förändringar i omvärlden, gör att policy och riktlinjer behöver revideras.

Överväganden
Säkerhetspolicyn beskriver landstingets syn på säkerhet och anger den övergripande inriktningen för arbetet, medan säkerhetsriktlinjerna ska ge en vägledning avseende skyddsåtgärder och -nivåer.

I policyn anges att säkerhet är att skydda landstingets alla tillgångar, inklusive intressenternas förtroende samt att skydd av liv, hälsa och personlig integritet prioriteras. Policyns innehåll ska konkretiseras i riktlinjer med tillhörande tillämpningsanvisningar, vilka beslutas av landstingsstyrelsen.

Policy och riktlinjer ska följas av alla förvaltningar och bolag inom landstinget och av samtliga som arbetar på uppdrag av landstinget. Det sistnämnda regleras genom avtal.

Styrdokumenten på lokal nivå ska utarbetas med utgångspunkt från den egna organisationens specifika behov och i enlighet med tillämpningsanvisningarna.

De ska beaktas inom ramen för program och projekt som bedrivs i landstingets regi, till exempel trafikförsörjningsprogrammet, framtidsplanen för hälso- och sjukvården och den regionala utvecklingsplanen. Säkerhetsarbetet inom landstingets nämnder, styrelser och bolag ska bedrivas på ett systematiskt och långsiktigt sätt. Respektive nämnd, styrelse och bolag ansvarar för att de tillgångar som man förvaltar identifieras och ges en lämplig skyddsnivå utifrån bedömt skyddsvärde och beräknad risk.

Riktlinjerna är uppdelade i en allmän del och en områdesspecifik del. Den allmänna delen innehåller mål, avgränsningar, roller och ansvarsfördelning samt en genomgång av landstingets modell för systematiskt riskarbete. Den områdesspecifika delen innehåller krav på skyddsåtgärder för ett antal områden som inte regleras på annat håll. Hit hör bland annat brandskydd, fysiskt skydd, skydd mot förlust av lös egendom, rese- och konferenssäkerhet samt skyddad identitet.

Uppföljning ska ske inom ramen för intern styrning och kontroll.

Förändringar i den reviderade policyn och de reviderade riktlinjerna
Förslagen i dessa styrdokument är anpassade till principerna för ägarstyrning samt landstingsdirektörens roll avseende ledning, styrning, samordning och uppföljning. För att tydliggöra detta ges landstingsdirektören i uppdrag att vid behov besluta mer konkreta regler i form av tillämpningsanvisningar för de områden som regleras av riktlinjerna. Det ställs vidare tydliga krav på att säkerhetsarbetet ska beaktas vid all upphandling.

För att tydliggöra ansvarsfördelningen har avsnittet om roller och ansvar flyttats från policyn till riktlinjerna. Roller och ansvar gällande samordning och uppföljning förtydligas vidare avseende landstingsdirektörens råd för risk och säkerhet samt den centrala flygsäkerhetsgruppen.

Ansvaret för att i rekryteringsprocessen säkerställa att anställda respektive uppdragstagare förstår sina roller i säkerhetsarbetet tydliggörs.

Landstingets modell för hur det systematiska säkerhetsarbetet förtydligas och det fastställs att risk- och kontinuitetshantering ska följa svensk standard.

När det gäller områden med krav på särskilda skyddsåtgärder har flygplatssäkerhet lagts till.

För att underlätta uppföljningen för förvaltningar och bolag har slutligen samtliga krav de har att förhålla sig till samlats i en kravkatalog.

Beredning
Förslagen till reviderad policy och reviderade riktlinjer har utarbetats av en arbetsgrupp med representanter från landstingsstyrelsens förvaltning, Karolinska universitetssjukhuset, trafikförvaltningen och Locum AB. Förslagen har remitterats till samtliga förvaltnings- och bolagschefer i landstinget samt till länsstyrelsen, Stockholms stad, Västra Götalandsregionen, Region Skåne, Region Östergötland, Säkerhetspolisen, Polisregion Stockholm, Transportstyrelsen, Försvarsmakten samt berörda räddningstjänster.

Inkomna remissvar
Totalt 19 remissvar har inkommit. Remissinstanserna har i huvudsak varit positiva till föreslagna skrivningar. Huvuddelen av inkomna synpunkter har beaktats i nu liggande förslag.

Ett resonemang bland remissinstanserna har förts kring hur områdena som är starkt beroende av varandra – informationssäkerhet, IT-säkerhet, krisberedskap och säkerhet – skulle kunna bli mer integrerade för att ge en större tydlighet. I dag är det säkerhetsrelaterade arbete som bedrivs i landstinget reglerat av ett antal olika styrdokument, där inget är överordnat det andra och där alla bidrar med sin del till helheten. Den ordning som nu gäller är beslutad i fullmäktige och gäller till dess en eventuell samordnad översyn av de styrande dokumenten för säkerhetsarbetet kommer till stånd.

När det gäller samordningen med andra ledningssystem som exempelvis miljöledningssystemet kan det på motsvarande sätt konstateras att det kan finnas möjligheter till högre grad av samordning. Detta har dock inte varit möjligt att genomföra inför denna revidering.

Vidare har det anförts att vissa förvaltningar och bolag med begränsade resurser önskar ett utökat strategiskt och operativt stöd i säkerhetsarbetet i form av gemensam central tjänsteleverans. Avdelningen för Säkerhet och beredskap är en central resurs som ska utgöra ett stöd för förvaltningar och bolag. En översyn kring hur ett förvaltnings- och bolagsövergripande stöd kan se ut inom ramen för stärkt styrning är planerad. I övrigt hänvisas till ”Ekonomiska konsekvenser av beslutet” här nedan.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Samtliga förvaltningar, bolag och upphandlade verksamheter i landstinget omfattas av kraven i den föreslagna policyn och de föreslagna riktlinjerna. Den ambitionsnivå som gäller avseende säkerhetsåtgärder, planering, organisation, utbildning och övning är i stort sätt desamma som i nu gällande regelverk. Kraven har dock förtydligats och lyfts fram i och med förslaget på en samlad kravkatalog. Detta gör att säkerhetsarbetet förväntas hanteras inom ordinarie planering av budget och med ett långsiktigt fokus.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

Ann Eberhardsson
Biträdande förvaltningschef

Stockholms läns landsting

POLICY

Diarienummer
LS 2015-0093
LS 1407-0877

Policy

Säkerhet

Stockholms läns landsting

Dokumenttyp Inriktning	Fastställd XX mars 2016	Giltig till och med XX mars 2020
Dokumentnummer -	Fastställd av Landstingsfullmäktige	Upprättad av SLL Säkerhet och beredskap
Informationssäkerhetsklass K1R1T1	Verksamhetstyp Säkerhet och beredskap	

Policy för säkerhet inom Stockholms läns landsting

För Stockholms läns landsting är säkerhet ett prioriterat område. Säkerhetsaspekten ska därför alltid finnas med i alla beslut och aktiviteter.

Landstinget ska ständigt sträva efter att patienter, resenärer, medarbetare, personal hos leverantörer, förtroendevalda och övriga som kommer i kontakt med de olika verksamheterna är trygga och säkra.

Säkerhet är att skydda landstingets alla tillgångar, inklusive intressenternas förtroende. Det gäller att skydda såväl materiella som immateriella värden. I allt säkerhetsarbete ska skydd av liv, hälsa och personlig integritet prioriteras.

Säkerhet är ett ansvar för alla och ska vara en naturlig del i alla verksamhetsprocesser. Ledning och medarbetare ska vara ett föredöme i säkerhetsarbetet så att oönskade händelser förebyggs, upptäcks och hanteras, samt att konsekvenser lindras.

Grundprinciper i Stockholms läns landstings säkerhetsarbete, vilka var och en ska följa, är att:

1. Lagstiftning, regelverk och interna bestämmelser inom säkerhetsområdet ska följas.
2. Identifiera och begränsa tänkbara hot, risker och sårbarheter.
3. Säkerställa kontinuitet och förebygga oönskade händelser i den dagliga verksamheten.
4. Planera och öva för att hantera oväntade händelser och störningar.
5. Vara uppmärksam på och utan dröjsmål rapportera avvikelser, tillbud och andra oönskade händelser.
6. Utreda, åtgärda och lära av identifierade säkerhetsbrister, och sprid kunskap för en förbättrad säkerhet.
7. Välja kostnadseffektiva åtgärder för att minimera säkerhetsrisker.
8. Ta ansvar för säkerhetsarbetet och samordna det med befintliga mål, krav och arbetsrutiner, även vid extraordinära händelser och höjd beredskap.

Denna säkerhetspolicy omfattar all verksamhet inom Stockholms läns landsting oavsett om verksamheten bedrivs i egen regi, genom landstingsägda bolag eller på entreprenad. Policyn ska konkretiseras i riktlinjer för säkerhet med tillämpningsanvisningar.

Verksamheterna ska i enlighet med policyn för internkontroll följa upp och rapportera efterlevnaden av policy och riktlinjer för säkerhet. Landstingsdirektören kan vid behov genomföra riktade uppföljningar.

Stockholms läns landsting

RIKTLINJER

Diarienummer
LS 2015-0093
LS 1407-0877

Riktlinjer

Säkerhet

Stockholms läns landsting

Dokumenttyp Krav	Fastställd XX februari 2016	Giltig till och med XX februari 2020
Dokumentnummer -	Fastställd av Landstingsstyrelsen	Upprättad av SLL Säkerhet och beredskap
Informationssäkerhetsklass K1R1T1	Verksamhetstyp Säkerhet och beredskap	

Innehållsförteckning

1. Inledning ... 9
1.1 Förord ... 9
1.2 Riktlinjernas omfattning ... 9
1.3 Mål och syfte med säkerhetsarbetet ... 9
1.4 Säkerhetsarbetets grunder ... 9
1.5 Styrdokument för säkerhetsarbetet ... 10
1.6 Relation till övriga styrande dokument ... 11
1.7 Avgränsningar ... 11
1.8 Revision och giltighetstid ... 12
1.9 Avsteg ... 12
1.10 Beslut om tillämpningsanvisningar ... 12

2. Roller och ansvar ... 12
2.1 Roller och ansvar på koncernnivå ... 12
2.1.1 Landstingsfullmäktige ... 12
2.1.2 Landstingsstyrelsen ... 12
2.1.3 Landstingsdirektören ... 12
2.1.4 Landstingsrevisorer ... 13
2.2 Roller och ansvar i förvaltningar och bolag ... 14
2.2.1 Nämnd och styrelse ... 14
2.2.2 Förvaltningschef och Vd ... 14
2.2.3 Delegering ... 14
2.2.4 Upphandlande enheter eller funktioner ... 15
2.2.5 Externa leverantörer ... 15
2.2.6 Anställda och personal hos leverantörer ... 15
2.3 Roller och ansvar gällande samordning och uppföljning ... 15
2.3.1 Rådet för risk och säkerhet ... 15
2.3.2 Central handläggare av flygplatssäkerhet och central flygsäkerhetsgrupp ... 16

3. Personalresurser och säkerhet ... 16
3.1 Rekrytering och anställning ... 16
3.2 Arbetsbeskrivning och anställningsvillkor ... 16
3.2.1 Sekretess ... 17
3.3 Utbildning och övning ... 17
3.4 Avslutande av anställning ... 17

4. Landstingets modell för systematiskt säkerhetsarbete 18
4.1 Riskhantering 19
4.2 Skyddsåtgärder 19
4.3 Kontinuitetshantering 19
4.4 Uppföljning 20
4.5 Rapportering av avvikelser, tillbud och andra oönskade händelser 20
4.5.1 Åtgärder och ansvar 21
4.5.2 Utredningsgrupp för större händelser 21
4.5.3 Rapportering 21

5. Särskilda krav på skyddsåtgärder 21
5.1 Brandskydd 21
5.2 Skydd mot hot och våld 22
5.3 Säkra fastigheter 23
5.4 Fysiskt skydd 24
5.5 Skydd mot oegentligheter, ekonomisk brottslighet, mutor och jäv 25
5.6 Skydd mot förlust av lös egendom 26
5.7 Försäkringsskydd 26
5.8 Skydd mot obehörig åtkomst vid hantering farliga ämnen 27
5.9 Säkerhetsskydd 28
5.10 Trafiksäkerhet 29
5.11 Flygplatssäkerhet 30
5.12 Skyddad identitet 30
5.13 Rese- och konferenssäkerhet 31

Bilaga 1 Sammanställd kravlista för förvaltningar och bolag 32

Läsanvisning

Denna läsanvisning förklarar riktlinjernas innehåll och användning. Varje kapitel inleds med en kort sammanfattning som berättar om innehållet i kapitlet. Sammanfattningarna finns samlade nedan.

Kapitel 1 Inledning: I detta kapitel finns en förklaring till vad säkerhet innebär, grundläggande bestämmelser, avgränsningar och en genomgång av hur regelverket ser ut.

Kapitel 2 Roller och ansvar: För att uppnå och behålla en god informationssäkerhet är det viktigt att roller och ansvar fördelas. I detta kapitel beskrivs vem som ansvarar för vad.

Kapitel 3 Personalresurser och säkerhet: Alla som arbetar i landstingets verksamhet ska förstå sin roll och sitt ansvar för och bidra till att hantera och skydda landstingets tillgångar. Hur dessa frågor hanteras i personalprocessen beskrivs i detta tredje kapitel.

Kapitel 4 Landstingets modell för systematiskt säkerhetsarbete: Landstingets tillgångar ska skyddas. Det är därför viktigt att ha god kunskap om de hot, risker och sårbarheter som kan komma att påverka verksamheten samt hur landstinget kan förebygga och hantera dem. Denna kunskap får organisationen bland annat genom att arbeta systematiskt med riskanalyser, vilket redovisas i detta kapitel

Kapitel 5 Särskilda krav på skyddsåtgärder: I detta kapitel görs en mer detaljerad genomgång av det ansvar och de krav som gäller för vissa särskilt utpekade områden.

Definitioner

För användningen av dessa riktlinjer gäller följande termer och definitioner:

Allvarlig händelse	Händelse som är så omfattande eller allvarlig att resurserna måste organiseras, ledas eller användas på ett särskilt sätt.
Avvikelse	En händelse som avviker från fastställda rutiner och riktlinjer där ställda kvalitetskrav inte uppfylls.
Brandskydd	Åtgärder för att förhindra brand så att liv, egendom och miljö inte kommer till skada samt att minska skada om brand ändå uppstår genom val av rätt utrustning, utbildning, rutiner och utrymningsplaner.
Civilt försvar	Den verksamhet som ansvariga aktörer genomför i syfte att göra det möjligt för samhället att hantera situationer då beredskapen höjs. Verksamheten bedrivs av statliga myndigheter, kommuner, landsting, privata företag och frivilligorganisationer. Målet för det civila försvaret är att värna civilbefolkningen, säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna och bidra till Försvarsmaktens förmåga vid ett väpnat angrepp eller krig i vår omvärld.
Farliga ämnen	Ämnen, sammansatta produkter eller material som genom sina kemiska eller fysikalisk-kemiska egenskaper kan föranleda skada på människor, miljö eller egendom vid felaktig hantering. Begreppet innefattar kemikalier, oljor samt radioaktiva, brandfarliga och giftiga ämnen m.m.
Farligt gods	En särskild avgränsad kategori av gods som på grund av sina egenskaper vid transport kan medföra skador på människor, djur, egendom eller i miljön eller påverkar transportmedlets säkra framförande.
Fysiskt skydd	Förmågan att förebygga, upptäcka, försvåra och svara på ett antagonistiskt fysiskt angrepp eller obehörigt tillträde (skalskydd). Sådana angrepp kan vara påverkan genom exempelvis fysisk åverkan, sprängning, beskjutning eller brand. Det kan också omfatta skydd mot CBRN-angrepp i viss omfattning.
Hot (generellt)	Möjlig, oönskad händelse med negativa konsekvenser för verksamheten
Hot (mot person)	Uttryckande av avsikt att skada person.
Höjd beredskap	I händelse av allvarliga incidenter och hot mot Sveriges säkerhet och nationella intressen kan regeringen fatta beslut om höjd beredskap. Höjd beredskap är antingen

	skärpt beredskap eller högsta beredskap. Är Sverige i krig råder högsta beredskap.
Incident	Se *Tillbud*
Informations-säkerhet	Informationssäkerhet är de åtgärder som vidtas för att hindra att information läcker ut, förvanskas eller förstörs och för att informationen ska vara tillgänglig när den behövs.
Katastrofmedicinsk beredskap	Den beredskap som krävs för att omhänderta drabbade och minimera de somatiska och psykiska följdverkningarna vid allvarlig händelse.
Kontinuitet	Verksamhets eller systems förmåga att fortgå och lämna önskat resultat, även under oönskade omständigheter.
Krisberedskap	Förmågan att genom utbildning, övning och andra åtgärder samt genom den organisation och de strukturer som skapas före, under och efter en kris förebygga, motstå och hantera krissituationer.
Krishantering	Förmåga att kunna hantera en kris som inträffar. Bygger både på krisledningsförmåga och på operativ förmåga.
Leverantör	Den som utför arbetsuppgifter för landstingets räkning via leverantörsavtal, entreprenörsavtal, eller på annat sätt.
Lös egendom	Lös egendom omfattar all egendom som tillhör Stockholms läns landsting, såsom inredning, konst, utrustning, tillbehör och installationer, som inte är byggnad enligt jordabalken eller som enligt avtal fastighetsägaren står risken för samt egendom som tillhör personal och inneliggande patient och som medförts till landstinget.
Oönskad händelse	Olycka eller annan typ av händelse som får negativa konsekvenser av större omfattning.
Patientsäkerhet	Förmågan att skydda patienter från att skadas när de får vård.
Personskydd	Bedöma hot mot, och sårbarheter kring skyddspersoner för att kunna vidta säkerhetshöjande åtgärder för att motverka t.ex. trakasserier, otillåten påverkan, hot, utpressning, våld och kidnappning
Revision (extern)	Även andrapartsrevision. Kontroll av en organisation eller en verksamhet som utförs av en utomstående organisation eller bolag, ofta med intresse i den organisation där revisionen utförs.

Revision (intern)	Även förstapartsrevision. Kontroll som genomförs av organisationen själv. Det är en oberoende undersökning av den egna verksamhetens ledningssystem, eller delar därav. Systemets effektivitet bedöms med avseende på de uppställda mål och krav.
Risk	*Generellt*: Den sammanvägda bedömningen av sannolikheten för att en oönskad händelse ska bli verklighet och de konsekvenser händelsen kan få. *I dessa riktlinjer*: Att inte kunna nå målsättningen för landstingets säkerhetsarbete
Riskanalys	En systematisk genomgång för att identifiera källor, till negativa konsekvenser, och bedöma risken. Omfattar analys och granskning av källorna, inklusive sannolikhet och konsekvens.
Riskekonomi	Samordning av riskhanteringen för att finna en optimal avvägning mellan kostnader för skydd, försäkring och skador.
Riskhantering	Verksamhet som syftar till att lokalisera, identifiera och kvantifiera de risker av olika slag som företaget löper och att vidta lämpliga åtgärder för att i möjligaste mån reducera eller eliminera dem.
Sabotage	Allmänfarligt brott om någon förstör eller skadar egendom, som har avsevärd betydelse för rikets försvar, folkförsörjning, rättsskipning eller förvaltning eller för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet i riket, eller genom annan åtgärd, ..., allvarligt stör eller hindrar användningen av sådan egendom.
Skada	En rent allmänt negativ eller oönskad förändring av ett visst tillstånd. Skada kan t.ex.vara materiell, immateriell, ekonomisk, kroppslig, ideell eller förlust av förtroende.
Skadeförebyggande-åtgärd	Åtgärd som minskar sannolikheten för att en oönskad händelse uppstår.
Skyddsåtgärder	Handling, procedur eller tekniskt arrangemang som genom att minska sårbarheten möter identifierade hot.
Spioneri	Om någon obehörigen anskaffar, lämnar, vidare-befordrar eller röjer uppgifter, som då de lämnas vidare till främmande makt, kan medföra skada för Sveriges säkerhet.
Systematiskt brandskyddsarbete, SBA	Det innebär att man på ett organiserat sätt planerar, utbildar, övar, dokumenterar, kontrollerar och följer upp brandskyddsarbetet i en byggnad eller verksamhet. En viktig del är att ansvarsförhållandena mellan fastighets-ägare, nyttjanderättshavare och eventuella entreprenörer gällande brandskyddet klargörs.

Sårbarhet	Brist i skyddet av en tillgång eller av en säkerhetsåtgärd som kan utnyttjas av ett eller flera hot
Säkerhet	De åtgärder som minskar risken för att oönskade händelser ska inträffa och därigenom stödjer organisationen så att verksamhetsmålen kan uppnås
Säkerhetsanalys	En riskanalys som avser *säkerhetsskydd*, dvs. skyddet av rikets säkerhet eller skyddet mot terrorism.
Säkerhets-medvetande	Hur medvetna medarbetare med flera är om hur de påverkar säkerheten och vilka konsekvenser deras handlingar kan få.
Säkerhetsprövning	Denna ska göras innan en person genom anställning eller på något annat sätt deltar i verksamhet som har betydelse för rikets säkerhet eller anlitas för uppgifter som är viktiga för skyddet mot terrorism. Säkerhets-prövning får göras även under pågående anställning eller annat pågående deltagande i verksamheten. Prövningen ska klarlägga om personen kan antas vara lojal mot de intressen som skyddas och i övrigt pålitlig från säkerhetssynpunkt. Säkerhetsprövning kan omfatta registerkontroll och särskild personutredning.
Säkerhetsskydd	Med säkerhetsskydd menas skydd mot spioneri, sabotage och andra brott som kan hota rikets säkerhet, skydd i andra fall av uppgifter som kan omfattas av sekretess enligt sekretesslagen och som rör rikets säkerhet samt skydd mot terrorism, även om brotten inte berör rikets säkerhet.
Tillbud	Händelse som äventyrar eller kunnat äventyra säkerheten i ett system, en verksamhet eller rutin. Avsiktligt eller oavsiktligt åsidosättande av säkerhetsregler.
Tillgång	Något som har värde för en organisation. Med *tillgång* menas både det som är av materiellt värde och det som har ett immateriellt värde, t.ex. förtroende eller varu-märke.
Tjänsteman i beredskap, TiB	Beredskapsfunktion hos myndigheter centrala för krishanteringen samt hos Länsstyrelserna, landstingen och regionerna. Ska finnas tillgänglig dygnet runt. Kan vid behov initiera och samordna det inledande krisledningsarbetet för att upptäcka, verifiera, larma och informera vid allvarliga händelser.
Våld	Aggressiv handling som medför fysisk eller psykisk skada.

1. Inledning

I dessa riktlinjer för säkerhet för Stockholms läns landsting konkretiseras den inriktning för säkerhetsarbetet i landstinget som fullmäktige fastställt i säkerhetspolicyn. I detta kapitel finns en förklaring till vad säkerhetsarbetet syftar till, grundläggande bestämmelser och en genomgång av hur regelverket ser ut med mera.

1.1 Förord

Stockholms läns landsting ansvarar för hälso- och sjukvård, smittskydd, tandvård, kollektivtrafik, regionplanering och kultur. Verksamheten är omfattande och komplex.

Säkerhet berör hela landstinget. Med *säkerhet* avses de åtgärder som minskar risken för att oönskade händelser ska inträffa och därigenom stödjer organisationen så att verksamhetsmålen kan uppnås. Ett högt säkerhetsmedvetande hos alla medarbetare och leverantörer är en förutsättning för ett väl fungerande säkerhetsarbete.

1.2 Riktlinjernas omfattning

Dessa riktlinjer konkretiserar det som anges i säkerhetspolicyn och ger vägledning avseende skyddsåtgärder och -nivåer. Riktlinjerna ska efterlevas av samtliga nämnder, styrelser och bolag inom landstinget samt, genom avtal, av alla som arbetar på uppdrag av landstinget.

Riktlinjerna ska följas inom ramen för program och projekt som bedrivs i landstingets regi, till exempel trafikförsörjningsprogrammet, framtidsplanen för hälso- och sjukvården, den regionala utvecklingsplanen samt alla övriga program och projekt inom landstinget.

1.3 Mål och syfte med säkerhetsarbetet

Målet för säkerhetsarbetet inom landstinget är att skydda alla dess tillgångar, inklusive intressenternas förtroende. Skyddet ska därmed avse såväl materiella som immateriella värden. I säkerhetsarbetet prioriteras skydd av liv, hälsa och den personliga integriteten.

Ett väl fungerande säkerhetsarbete främjar verksamheternas funktion, kvalitet och effektivitet och personliga integritet för dem som kommer i kontakt med landstinget samt förmågan att förebygga och hantera allvarliga störningar och kriser. Syftet med dessa riktlinjer är att ställa krav och vara ett stöd i att skapa ett säkert och robust landsting med högt förtroende.

1.4 Säkerhetsarbetets grunder

Säkerhetsarbetet inom landstingets nämnder, styrelser och bolag ska bedrivas på ett systematiskt och långsiktigt sätt.

Respektive nämnd, styrelse och bolag ansvarar för att de tillgångar som man förvaltar för landstingets räkning identifieras och ges en lämplig skyddsnivå utifrån bedömt skyddsvärde och beräknad risk.

Förvaltningar och bolag ska utifrån återkommande utvärderingar och analyser samt inträffade tillbud avgöra hur risker relaterade till säkerhet ska hanteras och vidta nödvändiga åtgärder för att upprätthålla rätt skyddsnivåer för tillgångarna.

Ansvaret för säkerheten är kopplad till det delegerade verksamhets-ansvaret. Det betyder att varje person som är ansvarig för en verksamhet eller får ett särskilt delegerat verksamhetsansvar också är ansvarig för säkerheten i den verksamheten.

1.5 Styrdokument för säkerhetsarbetet

Landstingets regelverk för säkerhet är uppbyggt enligt följande struktur:

* För förvaltning eller bolag som utför eller organiserar yrkesmässig persontransport eller transport av patienter eller transport av gods för landstingets räkning ska det även finnas en trafiksäkerhetspolicy (jfr avsnitt 5.10).

Nationella styrdokument

Alla som är verksamma inom eller arbetar på uppdrag av landstinget ska, förutom dessa riktlinjer, följa ett antal lagar, förordningar och andra föreskrifter inom området. Hit hör bland annat brottsbalken, lagstiftningen om skydd mot olyckor trafiksäkerhetslagstiftning och säkerhetsskydds-lagstiftningen.

Landstingets övergripande styrdokument

Säkerhetspolicyn beskriver landstingets syn på säkerhet enligt de avgränsningar som ges nedan i avsnitt 1.7. Säkerhetspolicyn antas av landstingsfullmäktige.

Riktlinjer för säkerhet gör det som anges i säkerhetspolicyn mer konkret och ger vägledning avseende skyddsåtgärder och -nivåer. Riktlinjerna antas av landstingsstyrelsen.

Tillämpningsanvisningar för säkerhet innehåller ytterligare preciseringar av riktlinjerna. Dessa beslutas av landstingsdirektören.

Lokala styrdokument
Varje nämnd och styrelse ska styra och leda säkerhetsarbetet inom dess verksamhetsområde. Styrdokumenten på denna nivå består av *lokala riktlinjer och anvisningar för säkerhetsarbetet*. Dessa dokument innehåller preciseringar och tillägg till de koncernövergripande styrdokumenten, med utgångspunkt från den egna organisationens specifika behov och i enlighet med övergripande tillämpningsanvisningar.

Om det finns behov utarbetas även *lokala instruktioner* av respektive förvaltning och bolag. De beskriver detaljerat hur rutiner och skyddsåtgärder utformas och tillämpas för att säkerhetsarbetet ska kunna realiseras i verksamheten.

1.6 Relation till övriga styrande dokument

Förutom policyn och riktlinjerna för säkerhet finns andra styrande dokument som också har betydelse för säkerhetsarbetet inom Stockholms läns landsting. För att uppnå en helhetssyn i säkerhetsarbetet behöver dessa regelverk tillämpas integrerat. Exempel på dessa styrdokument är budgeten, reglerna för intern styrning och kontroll respektive informationssäkerhet, krisberedskapsplanen och programmet för att förebygga, bemöta och följa upp våld och hot i arbetsmiljön.

Samtliga styrande dokument återfinns på www.sll.se.

1.7 Avgränsningar

Dessa riktlinjer omfattar endast det säkerhetsarbete som bedrivs inom ramen för de områden som finns uppräknade i kapitel 5.

Regler för informationshantering och skyddet av landstingets informationstillgångar regleras således inte här, utan i Informationssäkerhetspolicy för Stockholms läns landsting respektive Riktlinjer för informationssäkerhet inom Stockholms läns landsting jämte tillämpningsanvisningar. Patientsäkerhet samt säkerhet i regionplanering och arbete för att möta klimatförändringar regleras inte heller i dessa riktlinjer.

1.8 Revision och giltighetstid

Dessa riktlinjer ska revideras vid behov, dock minst en gång under varje mandatperiod.

1.9 Avsteg

Avsteg från kraven i dessa riktlinjer beslutas av landstingsdirektören.

1.10 Beslut om tillämpningsanvisningar

Landstingsdirektören beslutar om tillämpningsanvisningar till dessa riktlinjer.

2. Roller och ansvar

För att uppnå och bibehålla en väl avvägd säkerhetsnivå är det viktigt att roller och ansvar tydliggörs. Vem är ansvarig för vad – och vad innehåller ansvaret? I detta kapitel beskrivs respektive roll och ansvar.

2.1 Roller och ansvar på koncernnivå

2.1.1 Landstingsfullmäktige

Landstingsfullmäktige har det yttersta ansvaret för landstingets säkerhetsarbete och fastställer varje mandatperiod den säkerhetspolicy som ska gälla för landstinget.

2.1.2 Landstingsstyrelsen

Landstingsstyrelsen ansvarar för att landstingets säkerhetspolicy och riktlinjer för säkerhet tas fram och hålls aktuella. Styrelsen har ansvaret för samordning och uppföljning av säkerhetsarbetet och har därmed det övergripande ansvaret för säkerhetsarbetet inom landstinget.

Under höjd beredskap ansvarar landstingsstyrelsen för ledningen av hälso- och sjukvården och kollektivtrafiken i länet samt den övriga verksamhet för det civila försvaret som landstinget ska bedriva.

2.1.3 Landstingsdirektören

Landstingsdirektören ansvarar för att landstinget bedriver ett säkerhetsarbete som är väl anpassat till verksamheternas krav och aktuell hot- och riskbild. I detta ligger bland annat att utforma övergripande tillämpningsanvisningar för säkerhetsarbetet och se till att dessa hålls aktuella.

Landstingsdirektören har vidare uppdrag att verka för att säkerhetsarbetet bedrivs så effektivt som möjligt.

Landstingsdirektören utser säkerhetsskyddschef vilken har till uppgift att utöva kontroll över och samordna säkerhetsskyddet inom landstinget.

Landstingsdirektören utser även en ersättare för säkerhetsskyddschefen. Arbetet bedrivs inom ramen för en separat säkerhetsskyddsplan som antas i särskild ordning av landstinsstyrelsen.

Om landstinget innehar signalskyddssystem utser landstingsdirektören en signalskyddschef. Signalskyddschefen har till uppgift att ansvara för ledning och samordning av signalskyddstjänsten inom landstinget. Arbetet bedrivs inom ramen för en separat signalskyddsinstruktion[1].

Landstingsdirektören eller den som denne utser ansvarar vidare för att:

- inhämta och sammanställa uppgifter om genomförda riskanalyser, konsekvenser och bedömningar av säkerhetsläget som led i uppföljningen av säkerhetsarbetet
- begära rapportering från förvaltningar, bolag och stiftelser med anledning av påtalade risker, särskilda händelser eller omständigheter i övrigt
- leda, styra, samordna och följa upp landstingets säkerhetsarbete på en övergripande nivå. Koncernnyttan ska vara vägledande
- ansvara för det koncernövergripande regelverket
- samordna och ansvara för försäkringsskyddet och skadekonto
- vara remissinstans i säkerhetsfrågor och för risker relaterade till säkerhet
- ta initiativ till övergripande informations-, utbildnings- och övningsinsatser inom säkerhetsområdet
- representera landstinget i kontakter med externa organisationer inom riskhanterings- och säkerhetsområdet.

2.1.4 Landstingsrevisorer

Landstingsrevisorernas uppgift är årligen granska ett urval av all verksamhet inom landstinget för att säkerställa att verksamheterna uppfyller de mål och uppdrag som landstingsfullmäktige beslutar om. Detta avser i detta sammanhang att granska om ledning och styrning, uppföljning och kontroll av säkerheten är tillfredställande.

[1] Den centrala signalskyddsinstruktionen motsvarar Försvarsmaktens föreskrifter om signalskyddstjänsten inom totalförsvaret (FFS 2005:2)

2.2 Roller och ansvar i förvaltningar och bolag

2.2.1 Nämnd och styrelse

Varje nämnd och styrelse är inom sitt verksamhetsområde ytterst ansvarig för planering och organisering av säkerhetsarbetet. De ska därför utarbeta och anta riktlinjer och anvisningar enligt vad som närmare anges i föreliggande riktlinjer samt i kompletterande tillämpningsanvisningar.

Det åligger också varje nämnd och styrelse att årligen planlägga och löpande följa upp säkerheten samt att i övrigt vidta de åtgärder som krävs för att uppnå och upprätthålla tillräcklig intern styrning och kontroll inom området.

2.2.2 Förvaltningschef och Vd

Såväl förvaltningschef som Vd i landstingsägda bolag, ansvarar för att de krav som ställs i föreliggande riktlinjer följs. Information om detta ska lämnas till nämnd respektive styrelse åtminstone en gång per år. På begäran av landstingsdirektören ska förvaltningschef eller Vd rapportera om säkerhetsläget, samt vid inträffade tillbud kunna rapportera vidtagna och planerade åtgärder samt förväntad utveckling.

Förvaltningschef eller Vd ansvarar för att ett tillräckligt antal personer får ett utpekat ansvar för att leda, utveckla, koordinera och följa upp det säkerhetsarbete som ska bedrivas i enlighet med dessa riktlinjer samt för att dessa personer har både beslutsmässiga och ekonomiska mandat samt personella resurser för att utföra sina uppgifter. Utsedda personer ska ha erfarenhet och kompetens – till exempel i form av relevanta säkerhets-utbildningar eller certifieringar – inom säkerhets- och beredskapsområdet för att på bästa sätt kunna representera den egna förvaltningen eller bolaget i landstingsdirektörens råd för risk och säkerhet.

Förvaltningschef eller Vd har ansvar för att anställda, personal hos leverantörer och andra som deltar i verksamheten får nödvändig information om verksamhetens säkerhetskrav och rutiner. Det föreligger även ett motsvarande ansvar gentemot organisationen, kollegor, patienter, resenärer och besökare.

Förvaltningschef eller Vd ska slutligen se till att det finns instruktioner för hur vidtagna åtgärder och brister ska rapporteras till förvaltningens eller bolagens styrelse respektive till landstingsdirektören.

2.2.3 Delegering

Det operativa säkerhetsansvaret följer linjeansvaret. Varje person som får ett delegerat verksamhetsansvar ansvarar för säkerheten som rör den

specifika verksamhet som omfattas av delegeringen. Vid behov ska särskild skriftlig säkerhetsdelegering utfärdas som ytterligare tydliggör ansvar och befogenheter.

2.2.4 Upphandlande enheter eller funktioner

I de fall landstingets verksamhet fullgörs av privata, eller andra för landstinget utomstående, aktörer ska upphandlande enhet säkerställa att leverantörerna följer landstingets policy och riktlinjer för säkerhet och styrande dokument i övrigt. Detta ska regleras i avtal samt gå att följa upp av avtalsansvarig.

2.2.5 Externa leverantörer

Upphandlade externa leverantörer av hälso- och sjukvård, trafik och andra tjänster inom landstingets verksamhetsområde ansvarar för att den egna verksamhetens säkerhetsarbete inom ramen för avtalsförhållandet bedrivs i enlighet med policy och riktlinjer för säkerhet och de styrande dokument i övrigt som gäller för landstingets verksamhet.

2.2.6 Anställda och personal hos leverantörer

Varje medarbetare och personal hos leverantör har ett ansvar att känna till och följa gällande säkerhetsregler med hänsyn till både den egna och andras säkerhet.

2.3 Roller och ansvar gällande samordning och uppföljning

2.3.1 Rådet för risk och säkerhet

Landstingsdirektören eller den som denne utser utövar genom Rådet för risk och säkerhet fortlöpande inriktning och samordning inom säkerhets-området. Med detta avses att

- utgöra expertstöd till landstingsdirektören i säkerhetsfrågor
- inrikta och samordna landstingets säkerhetsfrågor och risker relaterade till säkerhet
- genom nätverk samla sakkunskap i säkerhetsfrågor och om risker relaterade till säkerhet
- följa upp landstingsövergripande tillbuds- och skadestatistik
- följa upp landstingets övergripande säkerhetsarbete i enlighet med policyn och riktlinjerna
- följa upp effekterna av vidtagna åtgärder
- löpande analysera och värdera förändringar i omvärlden som kan påverka säkerheten inom landstinget
- koordinera verksamhetsövergripande projekt inom säkerhetsområdet

2.3.2 Central handläggare av flygplatssäkerhet och central flygsäkerhetsgrupp

Landstingsdirektören ansvarar för att utse en landstingsövergripande handläggare av flygplatssäkerhet som ska leda och samordna det övergripande arbetet för landstingets helikopterflygplatser.

Den centrala handläggaren för flygplatssäkerhet har därför landstingsdirektörens uppdrag att:

- leda en central flygplatssäkerhetsgrupp och vara sammankallande till gruppens möten
- utse flygsäkerhetsrevisor för Stockholms läns landsting.

Den centrala flygsäkerhetsgruppen ska vara behjälplig i detta arbete samt vara remissinstans vid de upphandlingar som påverkar detta trafikslag.

3. Personalresurser och säkerhet

Alla som arbetar i landstingets verksamhet ska förstå sin roll och sitt ansvar för och bidra till att hantera och skydda landstingets tillgångar. Hur dessa frågor hanteras i personalprocessen beskrivs i detta kapitel.

3.1 Rekrytering och anställning

Den arbetssökandes formella meriter, såsom utbildning, yrkeslegitimation och referenser med mera, ska kontrolleras och den arbetssökandes identitet ska säkerställas.

Säkerhetsprövning ska göras innan en person deltar i verksamhet som har betydelse för rikets säkerhet eller anlitas för uppgifter som är viktiga för skyddet mot terrorism. De verksamheter det gäller anges i Stockholms läns landstings säkerhetsskyddsplan. Säkerhetsprövning får göras även under pågående anställning eller annat pågående deltagande i verksamheten. Prövningen ska klarlägga om personen kan antas vara lojal mot de intressen som skyddas och i övrigt pålitlig från säkerhetssynpunkt. Närmare bestämmelser om detta finns i säkerhetsskyddsplanen.

3.2 Arbetsbeskrivning och anställningsvillkor

Arbetsbeskrivningarna ska, om tillämpligt, innehålla information om vilket ansvar befattningshavaren har för det säkerhetsarbete som beskrivs i dessa riktlinjer. Anställda ska göras medvetna om dessa ansvarsbeskrivningar.

Anställda ska löpande under anställningstiden göras medvetna om sina skyldigheter enligt ovan samt informeras om gällande regler inom området.

Anställda ska göras medvetna om att bristande efterlevnad av gällande regler för säkerhet kan vara att anse såsom misskötsel, vilket är ett brott mot anställningsavtalet.

Riktlinjer för bisysslor inom Stockholms läns landsting ska finnas lätt tillgänglig för arbetstagaren.

3.2.1 Sekretess

Regler kring sekretess finns i Riktlinjer för informationssäkerhet inom Stockholms läns landsting.

3.3 Utbildning och övning

En förutsättning för att bedriva ett effektivt säkerhetsarbete är att personalen får den utbildning som krävs för att de ska kunna tillämpa de regler som finns i föreliggande riktlinjer.

Utbildningen har som mål att skapa förutsättningar för en aktiv medverkan i säkerhetsarbetet. Nyanställda och ny personal hos leverantör ska ges en introduktion gällande rutiner och regler för säkerhet. En löpande fortbildning ska sedan ske. Egen personal och leverantörspersonal i specifika befattningar eller som utför känsliga arbetsuppgifter ska ges särskild anpassad utbildning. Detta kan till exempel gälla självskydd eller vissa legala förutsättningar. Utbildningens omfattning ska i övrigt vara anpassad till det ansvar och de befogenheter som gäller för befattningen.

Respektive chef ska föra en förteckning över vilka personer som har genomgått olika säkerhetsrelaterade utbildningar. Utbildningsinsatserna bör följas upp årligen.

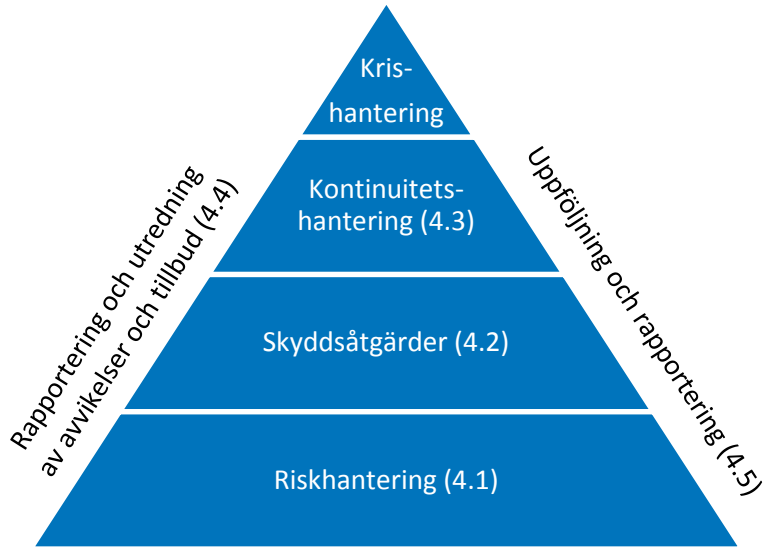
Övningar ska ske i sådan omfattning att de mål som beslutats i lokala riktlinjer uppnås.

3.4 Avslutande av anställning

Det ska finnas en av förvaltningschef eller Vd fastställd rutin för hantering av personal som avslutar sin anställning inom landstinget. Rutinen ska säkerställa att ansvarsuppgifter överlämnas och att nycklar, tjänstekort och övrig utrustning återlämnas. Anställande eller inhyrande chef ansvarar för att personer som slutar sin anställning i eller lämnar sitt uppdrag påminns om att tystnadsplikten även gäller efter avslutat uppdrag

4. Landstingets modell för systematiskt säkerhetsarbete

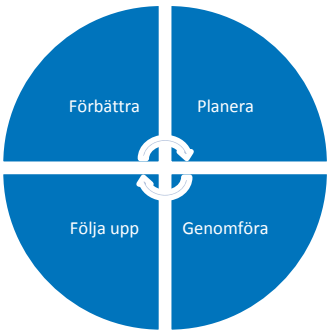
Stockholms läns landstings systematiska säkerhetsarbete omfattar risker relaterade till säkerhet , skyddsåtgärder, kontinuitetshantering och krishantering samt stöd i form av tillbudsrapportering och uppföljning. Krishanteringsfrågor och frågor om civilt försvar behandlas inte i dessa riktlinjer utan istället i landstingets krisberedskapsplan[2].

Siffrorna i triangeln avser avsnitts numrering nedan.

Arbetet genomförs enligt landstingets gemensamma ledningsprocess, vilken fastställer principen att all verksamhet ska planeras, genomföras, utvärderas och vid behov förbättras i ett aldrig avstannande kretslopp.

- Planering, ledning, samordning och beslut
- Genomförande och införande samt daglig verksamhet
- Uppföljning: uppsiktsåtgärder, återrapportering, redovisning, intern kontroll och revision
- Förbättring

[2] Krisberedskapsplan för Stockholms läns landsting - Planeringsinriktning inför allvarlig händelse samt Plan för krisledningsnämnden vid extraordinära händelser, dnr LS 1406-0750.

Respektive förvaltning och bolag har att anpassa arbetet utifrån den egna verksamheten.

Det systematiska säkerhetsarbetet innebär i grunden att regelbundet följa upp dagliga funktioner i verksamheten och sådana yttre förhållanden som kan påverka dessa. Identifierade hot ska, tillsammans med inrapporterade avvikelser eller tillbud, ligga till grund för riskbedömning och därmed efterföljande beslut om eventuella insatser av säkerhetshöjande åtgärder.

4.1 Riskhantering

Med *risk* avses i dessa riktlinjer osäkerheten att inte kunna nå målsättningen för landstingets säkerhetsarbete, det vill säga att

- skydda liv, hälsa och personlig integritet
- skydda materiella och immateriella tillgångar
- efterleva lagstiftningens krav på skydd och säkerhet.

Riskhantering är i det här sammanhanget en process som ska stödja övriga delar i det systematiska säkerhetsarbetet. Arbetet ska i tillämpliga delar följa svensk standard.[3]

4.2 Skyddsåtgärder

Grundprinciper för val av skyddsåtgärder är att

- dessa i första hand ska vara förebyggande och utmynna i ett väl avvägt och fungerande skydd
- kostnader för åtgärderna ska stå i proportion till hotbilden och konsekvenser för verksamheten, samtidigt som landstingets värden – såväl materiella som immateriella – ska värnas
- effekterna av olika skyddsåtgärder ska vägas mot aspekter som användbarhet och öppenhet.

För att skyddet ska vara väl avvägt och ändamålsenligt krävs också att det, där så är möjligt, löpande anpassas när riskbedömningarna revideras.

Arbetet ska följa landstingets gemensamma ledningsprocess (jfr ovan). Krav på säkerhetsarbetet återfinns i kapitel 5 samt i de tillämpnings-anvisningar som beslutas i anslutning till dessa riktlinjer.

4.3 Kontinuitetshantering

Kontinuitetshantering innebär att skapa förutsättningar för att kunna upprätthålla kritisk verksamhet eller verksamhetskritiska processer på en i förväg fastställd nivå i händelse av avbrott eller allvarliga störningar samt att minska den tid det tar att återgå till normal verksamhet.

[3] SS-ISO 31000:2009 Riskhantering – Principer och riktlinjer

De verksamheter och processer som vid lokal inventering bedömts kritiskta och med en låg tolerans mot avbrott ska kontiunitetsplaneras. Arbetet ska, i tillämpliga delar, följa svensk standard.[4]

4.4 Uppföljning

Uppföljning av säkerhetsarbetet på förvaltnings- och bolagsnivå görs i enlighet med policy för internkontroll. Respektive chef ansvarar för uppföljning av säkerheten enligt lokala riktlinjer.

Landstingsdirektören initierar vid behov en översyn och utvärdering av säkerhetsarbetet med hänsyn till lämplighet, omfattning och effektivitet. Landstingsdirektören samt var och en förvaltningschef eller Vd ska genomföra separata utvärderingar i den mån det anses rimligt för att bedöma hur väl säkerhetskrav har införts och efterlevs. Utöver detta kan uppföljning ske genom att landstingsrevisorerna belyser hela eller delar av arbetet.

4.5 Rapportering av avvikelser, tillbud och andra oönskade händelser[5]

Denna typ av rapportering är viktig för att kunna åtgärda direkta brister och för att ta lärdom av dessa så att organisationen kan undvika att de upprepas. En heltäckande rapportering ger även underlag som behövs för att kunna fatta väl avvägda beslut när det gäller att förebygga händelser.

Rapporteringen ska omfatta avikelser, tillbud och andra oönskade händelser med negativa konsekvenser.

Syftet med rapporteringen är i första hand att synliggöra vilka händelser som inträffar. Det är också ett viktigt verktyg för att öka säkerheten och höja kvaliteten i säkerhetsarbetet.

Med rapporteringen kan varje verksamhet bättre analysera och förebygga risker relaterade till säkerhet samt bedöma effektiviteten i säkerhetsarbetet. Rapporteringen utgör även en förutsättning för att göra riskekonomiska kalkyler och bedöma kostnadseffektiviteten i landstingets försäkringar.

---

[4] SS-ISO 22301:2012 Samhällssäkerhet - Ledningssystem för kontinuitet – Krav samt SS 22304:2014 Samhällssäkerhet - Ledningssystem för kontinuitet – Vägledning

[5] Webbtjänsten *HändelseVis* är Stockholms läns landstings gemensamma IT-stöd för risk- och avvikelserapportering. I december 2015 används systemet av: Ambulanssjukvården i Storstockholm AB, Danderyds sjukhus AB, Folktandvården Stockholms län AB, Karolinska Universitetssjukhuset, S:t Eriks Ögonsjukhus AB, Stockholms läns sjukvårdsområde, Södersjukhuset AB, Södertälje sjukhus AB, TioHundra AB

4.5.1 Åtgärder och ansvar

Varje anställd inom landstinget är skyldig att rapportera omständigheter eller händelser som upptäcks och som kan antas hota egen eller annans säkerhet eller på annat sätt vara till men för landstinget. Rapportering ska ske enligt fastställda lokala rutiner.

Händelse eller omständighet som bedöms vara av väsentlig betydelse för hela landstinget anmäls omedelbart till tjänsteman i beredskap, TiB SLL.

4.5.2 Utredningsgrupp för större händelser

Vid större händelser eller olyckor inom landstingets verksamheter kan landstingsdirektören, efter samråd med berörd förvaltningschef eller Vd, tillsätta en oberoende utredningsgrupp. En sådan oberoende utredningsgrupp kan tillsättas även om annan myndighet tillsätter sådan utredning.

4.5.3 Rapportering

Varje förvaltning och bolag ska årligen till landstingsdirektören redogöra för hur arbetet med avvikelser och tillbud hanteras inom den egna organisationen.

5. Särskilda krav på skyddsåtgärder

I detta kapitel görs en mer detaljerad genomgång av det ansvar och de krav som gäller för vissa särskilt utpekade områden. Avsnitten är uppbyggda enligt uppställningen: *Varför* det ska genomföras; *Vad* som ska göras (ska-krav); *Vem* som har ansvaret för att det genomförs; samt där så är tillämpligt *När* rapportering och uppföljning ska ske. Krav på *hur* vissa delar ska genomföras framgår av områdesspecifika tillämpnings-anvisningar.

Gällande regelverk och styrdokument relaterade till respektive skydds-åtgärder finns på landstingets intranät.

5.1 Brandskydd

Varför Inom Landstinget finns många personalintensiva, högt frekventerade och samhällsviktiga anläggningar, byggnader och verksamheter. Brandskyddet ska utformas utifrån verksamheten som bedrivs och med fokus på att säkerställa de samhällsviktiga funktionerna skydda patienter, resenärer och medarbetare.

Vad Brandskyddsarbetet ska bedrivas på ett väl avvägt sätt utifrån anläggningens, byggnadens eller verksamhetens skyddsbehov så att det

- förebygger att brand uppkommer
- ger förutsättningar för att hantera en inträffad brand på bästa sätt
- minimerar skador och avbrott i verksamheten efter att en brand inträffat.

För att avgöra hur brandskyddet ska utformas ska respektive förvaltning eller bolag identifiera skyddsbehovet för verksamheten vilket ska beaktas i lokala riktlinjer.

En gränsdragningslista mellan hyresgäst och fastighetsägare ska vara upprättad, dokumenterad och känd.

Brandsskyddsutbildning och övning ska hållas med fastställd frekvens.

Vem Förvaltningschef eller Vd ansvarar för brandskyddet inom förvaltningen eller bolaget.

Förvaltningschef eller Vd är även brandskyddsansvarig om inte ansvaret skriftligen delegeras vidare till annan person.

Hur Framgår av landstingsdirektörens tillämpningsanvisningar.

När Riktlinjer och anvisningar ska vid behov revideras senast i december månad före varje nytt verksamhetsår.

5.2 Skydd mot hot och våld

Varför Landstinget ska vara en attraktiv arbetsgivare med en god psykosocial arbetsmiljö. Skydd mot hot och våld ska därför tas på största allvar.

Med *skydd mot hot och våld* menas alla åtgärder som görs för att förhindra eller minska risken för detta.

I begreppet ingår även ofredande samt omhändertagande, stöd och uppföljning efter en inträffad händelse.

Vad Arbetet mot hot och våld ska bedrivas så att

- personer som arbetar för landstinget som anställda eller hos leverantör eller som använder landstingets tjänster ska känna att de befinner sig i en trygg och säker omgivning

- förtroendevalda liksom anställda och personal hos leverantör ska utan hot om repressalier kunna uttrycka sig fritt inom demokratins och yttrandefrihetens gränser.

Krav ska beaktas i lokala riktlinjer.

Vem Landstingsdirektören ansvarar för att skydd mot hot och våld upprätthålls gentemot förtroendevalda inom landstinget.

Respektive förvaltningschef eller Vd ansvarar för skyddet av sina arbetstagare samt övriga som kommer i kontakt med respektive verksamhet.

Leverantör svarar för skydd av den egne personalen.

Hur Framgår av landstingsdirektörens tillämpningsanvisningar.

När Tillbud eller händelser som leder till allvarlig personskada eller dödsfall på såväl personal som allmänhet ska utan dröjsmål rapporteras till närmaste arbetsledning eller beredskaps-funktion samt till TiB SLL.

Riktlinjer och anvisningar ska vid behov revideras senast i december månad före varje nytt verksamhetsår.

5.3 Säkra fastigheter

Varför Landstingets verksamheter bedrivs i egna eller förhyrda fastigheter. Flera av dessa är avgörande för att de samhälls-viktiga funktioner landstinget upprätthåller ska kunna genomföras.

Vad Innan avtal tecknas ska lokalernas ändamålsenlighet bedömas utifrån risk- och säkerhetsaspekter samt verksamhetskritiska faktorer.

En gränsdragningslista mellan hyresgäst och fastighetsägare ska vara upprättad, dokumenterad och känd.

Vem Fastighetsägare ska tillhandahålla lokalerna är i sådant skick att verksamhet kan bedrivas på ett säkert och störningsfritt sätt. I de fall Stockholms läns landsting är fastighetsägare har krav som ställs på fastighetsägare överförts genom ägardirektiv till de förvaltningar och bolag som förvaltar fastigheterna.

Den som tecknar hyresavtal med fastighetsägare ska säkerställa att de krav som behöver ställas utifrån risk- och säkerhets-aspekter tas tillvara i hyresavtalet samt ska följa upp att dessa krav efterlevs.

Hur Framgår av landstingsdirektörens tillämpningsanvisningar.

5.4 Fysiskt skydd

Varför Landstingets områden, anläggningar, lokaler, färdmedel och annan egendom är viktiga objekt för att landstingets verksamhet ska fungera.

Vad Skyddet mot intrång ska bedrivas på ett väl avvägt sätt utifrån anläggningens, byggnadens eller verksamhetens skyddsbehov så att

- stöld, inbrott och skadegörelse och andra brott förhindras
- verksamheten kan fortgå med så få störningar som möjligt.

Särskilt viktigt är skyddet i sådana verksamheter där obehöriga skulle kunna öka risken för människor liv eller hälsa, skapa otrygghet eller där särskilt skyddsvärda tillgångar förvaras eller hanteras.

För att avgöra hur intrångsskyddet ska utformas ska respektive förvaltning eller bolag identifiera skyddsbehovet för verksamheten.

Krav ska beaktas i lokala riktlinjer.

Vem Respektive förvaltningschef eller Vd ansvarar för att

- skyddet ligger på en tillräcklig nivå med hänsyn till den verksamhet som bedrivs och de skyddsvärden som finns
- kraven upprätthålls oavsett om verksamheten bedrivs i landstingets egen regi eller på entreprenad.

Hur Framgår av landstingsdirektörens tillämpningsanvisningar.

När Riktlinjer och anvisningar ska vid behov revideras senast i december månad före varje nytt verksamhetsår.

5.5 Skydd mot oegentligheter, ekonomisk brottslighet, mutor och jäv

Varför Landstinget arbetar på medborgarnas uppdrag och i deras intresse. Demokrati, rättssäkerhet och effektivitet är grundläggande värden för all offentlig verksamhet. En anställd eller förtroendevald inom det offentliga får aldrig missbruka sin ställning.

Vad Skydd mot oegentligheter, ekonomisk brottslighet, mutor och jäv ska bedrivas så att

- landstinget värnar om sina ekonomiska och finansiella tillgångar, sitt resultat, intressenterna och medborgarnas förtroende samt de grundläggande värdena för all offentlig verksamhet
- det finns åtgärder för att förebygga, förhindra och upptäcka ageranden som står i strid med lag och landstingets regelverk
- förtroendevalda, anställda och personal hos leverantör är informerade om de lagar som gäller och hur de tillämpas inom den egna organisationen.

Krav för att förhindra och upptäcka oegentligheter, ekonomisk brottslighet, mutor och jäv ska beaktas i lokala riktlinjer.

Vem Respektive förvaltningschef eller Vd ansvarar för att följa upp att lagar, riktlinjer och rutiner följs inom den egna verksamheten och skapa förutsättningar för återkommande diskussioner på arbetsplatsen om hur riktlinjer och rutiner ska tillämpas.

Alla förtroendevalda, anställda och personal hos leverantör har ett ansvar att sätta sig in i och följa de lagar, riktlinjer och rutiner som gäller.

Hur Framgår av landstingsdirektörens tillämpningsanvisningar.

När Riktlinjer och anvisningar ska vid behov revideras senast i december månad före varje nytt verksamhetsår.

5.6 Skydd mot förlust av lös egendom

Varför Förlust av eller åverkan på landstingets tillgångar kan innebära både en ekonomisk förlust och få negativa konsekvenser för verksamheten.

Vad Med skydd mot förlust av lös egendom menas alla åtgärder för att förhindra eller försvåra att lös egendom förloras oavsett orsak. Detta innebär att

- ta hand om egendom med normal aktsamhet och omsorg så att skada så långt som möjligt förhindras
- vara särskilt aktsam med värdefull egendom och anpassa hanteringen så att åverkan kan upptäckas och förhindras.

Krav ska beaktas i lokala riktlinjer

Vem Respektive förvaltningschef eller Vd ansvarar för att ha kontroll över tillgångarna samt att skyddet mot förlust ligger på en acceptabel nivå.

Hur Framgår av landstingsdirektörens tillämpningsanvisningar.

När Riktlinjer och anvisningar ska vid behov revideras senast i december månad före varje nytt verksamhetsår.

5.7 Försäkringsskydd

Varför Försäkringar gör att det går att omvandla en okontrollerad riskexponering till en budgeterbar kostnad, det vill säga att undvika risken för större finansiella förluster genom att betala ett på förhand fastställt belopp (försäkringspremien).

Vad Försäkringsskyddet utformas utifrån anläggningens, byggnadens eller verksamhetens förutsättningar och behov med hänsyn tagen till skadeförebyggande och skadebegränsande åtgärder. För att avgöra vilka försäkringar och omfattning av dessa som ska tecknas ska respektive förvaltning eller bolag identifiera behovet för verksamheten.

Centralt upphandlade försäkringslösningar ska användas.

Vem Landstingsdirektören har det övergripande och samordnande ansvaret för landstingets försäkringsprogram samt förvaltar

och administrerar landstingets interna försäkringslösning (skadekontot).

Landstingets försäkringsförmedlare tar emot och sköter löpande hanteringen av skadeärenden, lämnar förslag på skadereglering utifrån gällande försäkringsvillkor samt lämnar försäkringsteknisk och försäkringsjuridisk rådgivning.

De förvaltningar och bolag som ingår i landstingets försäkringsprogram sköter hanteringen av sina respektive försäkringsfrågor och skadeärenden. På varje förvaltning eller bolag finns en eller flera kontaktpersoner i försäkringsfrågor utsedda.

5.8 Skydd mot obehörig åtkomst vid hantering farliga ämnen

Varför Inom landstinget hanterar främst sjukvården olika ämnen med farliga egenskaper som, om de kommer i orätta händer, skulle kunna ge upphov till skador på människor, egendom eller i miljön.

Vissa av dessa ämnen klassas enligt lagstiftningen om farligt gods som *farligt gods med hög riskpotential*, det vill säga sådana ämnen som kan missbrukas vid terrorbrott och då leda till svåra konsekvenser, till exempel förlust av åtskilliga människoliv och storskalig förstörelse eller storskalig samhällsekonomisk störning.

Vad De verksamheter som hanterar farliga ämnen med hög riskpotential enligt ovan ska se till att arbetet bedrivs så att ämnena inte kommer obehöriga till del.

Den skyddsplan som ska tas fram enligt samma regelverk ska, förutom att avse transportskydd, även beakta verksamhetens hantering av dessa ämnen.

Vem Respektive förvaltningschef eller Vd, för förvaltningar och bolag som bedriver verksamhet där denna typ av farliga ämnen förekommer, ansvarar för att dessa regler följs.

Hur Framgår av landstingsdirektörens tillämpningsanvisningar.

När Planen ska vid behov revideras senast i december månad före varje nytt verksamhetsår.

5.9 Säkerhetsskydd

Varför Den verksamhet eller de tillgångar i landstinget som är skyddsvärda med hänsyn till rikets säkerhet, eller som behöver skydd mot terrorism, ska ha det säkerhetsskydd som krävs.

Vad Säkerhetsskyddsarbetet ska bedrivas så att de verksamheter, anläggningar eller byggnader som omfattas av lagstiftningen har det säkerhetsskydd som behövs.

För att avgöra om det finns behov av ett säkerhetsskydd och hur det i så fall ska utformas ska respektive förvaltning eller bolag identifiera skyddsbehovet i en säkerhetsanalys. Förvaltningar och bolag ska även i den omfattning som behövs bidra med underlag till den koncerngemensamma säkerhetsanalysen.

I enlighet med och inriktningen i säkerhetsskyddsplanen och i samråd med central säkerhetsskyddschef ska lokal säkerhetsskyddsplan tas fram.

Vem Landstingsdirektören ska utse en central säkerhetsskyddschef som på övergripande nivå utövar kontrollen av säkerhetsskyddet inom hela koncernen. Säkerhetsskyddschefen ska vara direkt underställd landstingsdirektören.

Respektive förvaltningschef eller Vd ska på motsvarande sätt utse en säkerhetsskyddschef som utövar kontrollen över säkerhetsskyddet i den egna förvaltningen eller bolag, givet att verksamheten i sin säkerhetsanalys har bedömt att det behöver finnas en säkerhetsskyddsorganisation. Säkerhetsskyddschefen ska vara direkt underställd förvaltningschef eller Vd.

Dessa regler gäller även för de handelsbolag, föreningar och stiftelser över vilka landstinget utövar ett rättsligt inflytande.

Hur Framgår av Stockholms läns landstings säkerhetsskyddsplan.

När En förnyad säkerhetsanalys ska utföras vid behov, dock minst en gång per mandatperiod. Den lokala säkerhetsskyddsplanen ska vid behov revideras senast i december månad före varje nytt verksamhetsår.

5.10 Trafiksäkerhet

Varför Landstinget har beslutat att riksdagens mål för trafiksäkerhetsarbetet inom vägtrafiken, den så kallade nollvisionen, ska gälla för all trafikverksamhet som bedrivs av landstinget i egen regi eller på entreprenad.

Vad Trafiksäkerhetsarbetet ska bedrivas så att alla åtgärder som vidtas för att sjö-, spår- och vägbunden kollektivtrafik samt landstingets övriga transporter, inklusive ambulansflyg, ska vara säkra.

För förvaltning eller bolag som utför eller organiserar yrkesmässig persontransport eller transport av patienter eller transport av gods för landstingets räkning ska det finnas

- en trafiksäkerhetspolicy
- mål och handlingsplan för trafiksäkerhetsarbetet
- bedömningskriterier för löpande utvärdering av trafiksäkerhetsarbetet.

I trafiksäkerhetspolicyn kan även anges att leverantör (entreprenör) av trafikverksamhet ska upprätta egen trafiksäkerhetspolicy med förtydligade verksamhetsanpassade krav som ska bygga på ansvarig nämnds eller landstingsbolags trafiksäkerhetspolicy.

Vem Trafiksäkerhetpolicy fastställs av berörd nämnd eller bolagsstyrelse. Motsvarande policy hos leverantör fastställs av dess Vd (motsvarande).

Respektive förvaltningschef eller Vd ansvarar för att trafiksäkerheten och kraven i denna riktlinje upprätthålls oavsett om verksamheten bedrivs i egen regi eller på entreprenad.

Hur Framgår av landstingsdirektörens tillämpningsanvisningar.

När Handlingsplan och mål ska vid behov revideras senast i december månad före varje nytt verksamhetsår.

5.11 Flygplatssäkerhet

Varför Verksamheten vid helikopterflygplasterna styrs av omfattande regelverk som ställer krav på bl.a. tillstånd, organisation, säkerhet, utbildning, dokumentation och miljö.

För att helikoptertransporterna till sjukhusen ska kunna ske på ett säkert sätt och utan störning krävs en effektiv organisation och ett systematiskt arbetssätt.

Vad Flygplatsen ska drivas på sådant sätt att myndigheternas, sjukhusets och flygoperatörers önskemål ska beaktas vad avser säkerhet och regularitet.

Flygplatsen, med tillhörande system, ska uppfylla kraven i Transportstyrelsens föreskrifter och utförs inom ramen för och i enlighet med villkoren och specifikationerna i flygplatsens certifikat.

Vem Flygplatsoperatören ska ha en utsedd befattningshavare som ska vara verksamhetsansvarig för flygplatsen. Denna person har det övergripande ansvaret för flygplatsen och ska säkerställa att det bedrivs ett systematiskt kontrollarbete inom flygplatsverksamheten. Övrig personal i ledningsfunktionen har ansvar enligt respektive delegering.

Hur Framgår av landstingsdirektörens tillämpningsanvisningar.

5.12 Skyddad identitet

Varför För att förhindra att sekretessbelagda personuppgifter i register och journaler lämnas ut till obehörig person vilket kan innebära risk för liv och hälsa.

Vad Verksamheterna ska tillämpa särskilda rutiner för personer (patienter, elever, anställda med flera) som meddelar att de har skyddad identitet.

Lokala riktlinjer ska tas fram.

Vem Respektive förvaltningschef och Vd ansvarar för att skydda berörda personuppgifter mot obehörig åtkomst.

Hur Framgår av landstingsdirektörens tillämpningsanvisningar.

När Riktlinjer och anvisningar ska vid behov revideras senast i december månad före varje nytt verksamhetsår.

5.13 Rese- och konferenssäkerhet

Varför Personalen är landstingets viktigaste resurs, oavsett om verksamheten drivs i egen regi eller på entreprenad.

Vistelse i nya miljöer kräver planering och analys av potentiella risker.

Vad Arbetet med rese- och konferenssäkerhet ska bedrivas så att åtgärder som vidtas vid planering och genomförande av

- tjänsteresor skyddar personal och landstingets intressen
- konferenser skyddar personal och deltagare från att vistas i undermåliga lokaler och miljöer.

Lokala riktlinjer för rese- och konferenssäkerhet ska tas fram.

Vem Respektive förvaltningschef och Vd ansvarar för att tjänsteresor och konferenser planeras och genomförs på ett säkert sätt och att kraven i denna riktlinje upprätthålls i verksamheten.

Även verksamhet som bedrivs på entreprenad ska i tillämpliga delar följa dessa riktlinjer.

Hur Framgår av landstingsdirektörens tillämpningsanvisningar.

När Riktlinjer och anvisningar ska vid behov revideras senast i december månad före varje nytt verksamhetsår.

Bilaga 1 Sammanställd kravlista för förvaltningar och bolag

Av tabellen nedan framgår vilka ska-krav respektive förvaltning och bolag har att ta beaktas i lokala riktlinjer eller på annat sätt åtgärda.

Nr	Kravkatalog säkerhet	Sidhänv.
2	**Roller och ansvar**	**12**
2.2	***Roller och ansvar i förvaltningar och bolag***	***12***
2.2-1	lämna information om att de krav som ställs i dessa riktlinjer följs till nämnd respektive styrelse åtminstone en gång per år	
2.2-2	på begäran av landstingsdirektören, rapportera om säkerhetsläget, samt vid ett inträffat tillbud kunna rapportera vidtagna och planerade åtgärder samt förväntad utveckling	
2.2-3	ansvara för att ett tillräckligt antal personer får ett utpekat ansvar för att leda, utveckla, koordinera och följa upp det säkerhetsarbete som ska bedrivas i enlighet med dessa riktlinjer samt för att dessa personer har både beslutsmässiga och ekonomiska mandat att utföra sina uppgifter	
2.2-4	ansvara för att anställda, personal hos leverantör och andra som deltar i verksamheten får nödvändig information om verksamhetens säkerhetskrav och rutiner liksom om skyldigheter gentemot organisationen, kollegor, patienter, resenärer och besökare	
2.2-5	se till att det finns instruktioner för hur vidtagna åtgärder och brister ska rapporteras	
2.2.4	*Upphandlande enheter eller funktioner*	
2.2.4-1	ska säkerställa att leverantör följer landstingets policy och riktlinjer för säkerhet och styrande dokument i övrigt, vilket ska regleras i avtal samt följas upp av avtalsansvarig	
3	**Personalresurser och säkerhet**	**16**
3.1	***Rekrytering och anställning***	***16***
3.1-1	kontrollera den anställdes formella meriter samt säkerställa identiteten	
3.1-2	genomföra säkerhetsprövning där så behövs	

3.2	***Arbetsbeskrivning och anställningsvillkor***	***16***
3.2-1	ka göra anställda medvetna om eventuellt ansvar som följer av arbetsbeskrivningen	
3.2-2	löpande under anställningstiden informera anställda om deras skyldigheter enligt ovan samt informeras om gällande regler inom området	
3.2-3	göra anställda medvetna om att bristande efterlevnad av gällande regler för säkerhet kan vara misskötsel	
3.2-4	se till att Riktlinjer för bisysslor inom Stockholms läns landsting finns lättillgänglig	
3.3	***Utbildning och övning***	***17***
3.3-1	ge personal den utbildning som krävs för att de ska kunna tillämpa de regler som finns i dessa riktlinjer	
3.3-2	ge nyanställda och ny personal hos leverantör introduktion gällande rutiner och regler för säkerhet	
3.3-3	ge personal och personal hos leverantör löpande fortbildning gällande rutiner och regler för säkerhet	
3.3-4	ge personal och personal hos leverantör i specifika befattningar eller som utför känsliga arbetsuppgifter särskild anpassad utbildning	
3.3-5	se till att respektive chef för en förteckning över vilka som har genomgått olika säkerhetsrelaterade utbildningar samt att denna följs upp	
3.3-6	se till att övningar sker i sådan omfattning att de mål som beslutats i lokala riktlinjer uppnås	
3.4	***Avslutande av anställning***	***17***
3.4-1	ska se till att det finns en fastställd rutin för hantering av personal som avslutar sin anställning inom landstinget	
4	**Landstingets modell för systematiskt säkerhetsarbete**	**18**
4.1	***Riskhantering***	***19***
4.1-1	ska användas som stöd i säkerhetsarbetet och, i tillämpliga delar, följa svensk standard	
4.2	***Skyddsåtgärder***	***19***
4.2-1	följa grundprinciper för val av skyddsåtgärder	
4.2-1	löpande anpassas när riskbedömningarna revideras	
4.2-3	följa landstingets gemensamma ledningsprocess	

4.3 Kontinuitetshantering 19

4.3-1 ska se till att kontinuitetsplanering sker där så behövs

4.3-2 Ska se till att kontinuitetsarbetet, i tillämpliga delar, följer svensk standard

4.4 Uppföljning 20

4.4-1 se till att respektive chef tar ansvar för uppföljning av säkerheten enligt lokala riktlinjer

4.4-2 ska utforma separata utvärderingar i den mån det anses rimligt för att bedöma hur väl säkerhetskrav finns och fungerar

4.5 Rapportering av avvikelser och tillbud 20

4.5-1 se till att anställd inom landstinget är skyldig att rapportera omständigheter eller händelser som upptäcks och som kan antas hota egen eller annans säkerhet eller på annat sätt vara till men för landstinget

4.5-2 omedelbart anmäla händelse eller omständighet som bedöms vara av väsentlig betydelse för hela landstinget till TiB SLL

4.5-3 årligen till landstingsdirektören redogöra för hur arbetet med avvikelser och tillbud hanteras inom den egna organisationen

5 Särskilda krav på skyddsåtgärder 21

5.1 Brandskydd 21

5.1-1 identifiera skyddsbehovet för verksamheten vilket ska beaktas i lokala riktlinjer

5.1-2 se till att gränsdragningslista mellan hyresgäst och fastighetsägare är upprättad, dokumenterad och känd

5.1-3 se till att brandsskyddsutbildning och övning hålls med fastställd frekvens

5.1-4 ska se till att riktlinjerna och rutinerna vid behov revideras senast i december månad före varje nytt verksamhetsår

5.2 Skydd mot hot och våld 22

5.2-1 se till att krav beaktas i lokala riktlinjer

5.2-2 se till att tillbud eller händelser som leder till allvarlig personskada eller dödsfall på såväl personal som allmänhet ska utan dröjsmål rapporteras till närmaste arbetsledning eller beredskapsfunktion samt till TiB SLL

5.2-3 se till att riktlinjerna och rutinerna vid behov revideras senast i december månad före varje nytt verksamhetsår

5.3 Säkra fastigheter ***23***

5.3-1 se till att den som tecknar hyresavtal med fastighetsägare säkerställer att de krav som behöver ställas utifrån risk- och säkerhetsaspekter tas tillvara i hyresavtalet samt följer upp att dessa krav efterlevs

5.3-2 se till att en gränsdragningslista mellan hyresgäst och fastighetsägare ska vara upprättad, dokumenterad och känd

5.4 Fysiskt skydd ***24***

5.4-1 se till att skyddsbehovet för verksamheten identifiera samt att krav beaktas i lokala riktlinjer

5.4-2 se till att skyddet ligger på en tillräcklig nivå med hänsyn till den verksamhet som bedrivs och de skyddsvärden som finns och att kraven upprätthålls oavsett om verksamheten bedrivs i landstingets egen regi eller på entreprenad

5.4-3 se till att riktlinjerna och rutinerna vid behov revideras senast i december månad före varje nytt verksamhetsår

5.5 Skydd mot oegentligheter, ekonomisk brottslighet, mutor och jäv ***25***

5.5-1 se till att krav beaktas i lokala riktlinjer

5.5-2 se till att riktlinjer och anvisningar vid behov revideras senast i december månad före varje nytt verksamhetsår

5.6 Skydd mot förlust av lös egendom ***26***

5.6-1 se till att krav beaktas i lokala riktlinjer

5.6-2 se till att riktlinjer och anvisningar vid behov revideras senast i december månad före varje nytt verksamhetsår

5.7 Försäkringsskydd ***26***

5.7-1 identifiera behovet av försäkringslösningar för verksamheten

5.7-2 se till att centralt avtalade försäkringslösningar används

5.7-3 se till att en eller flera kontaktpersoner i försäkringsfrågor finns utsedda

5.8 Skydd mot obehörig åtkomst vid hantering farliga ämnen ***27***

5.8-1 om relevant, se till att arbetet bedrivs så att ämnena inte kommer obehöriga till del

5.8-2 se till att krav beaktas i lokal skyddsplan

5.8-3 se till att planen vid behov revideras senast i december månad före varje nytt verksamhetsår

5.9	***Säkerhetsskydd***	***28***
5.9-1	se till att skyddsbehovet identifieras i en säkerhetsanalys	
5.9-2	se till att bidra med underlag till den koncerngemensamma säkerhetsanalysen om det finns behov av detta	
5.9-3	se till att en lokal säkerhetsskyddsplan tas fram	
5.9-4	utse en säkerhetsskyddschef	
5.9-5	se till att en förnyad säkerhetsanalys utföras vid behov, dock minst en gång per mandatperiod	
5.9-6	se till att säkerhetsskyddsplanen vid behov revideras senast i december månad före varje nytt verksamhetsår	
5.10	***Trafiksäkerhet***	***29***
5.10-1	om relevant, se till att det finnas en trafiksäkerhetspolicy	
5.10-2	om relevant, se till att det finns mål och handlingsplan för trafiksäkerhetsarbetet	
5.10-3	om relevant, se till att det finnas bedömningskriterier för löpande utvärdering av trafiksäkerhetsarbetet	
5.10-4	se till att handlingsplan och mål vid behov revideras senast i december månad före varje nytt verksamhetsår	
5.11	***Flygplatssäkerhet***	***30***
5.11-1	om relevant, se till att flygplatsen drivas på sådant sätt att myndigheternas, sjukhusets och flygoperatörers önskemål beaktas vad avser säkerhet och regularitet	
5.11-2	om relevant, se till att flygplatsen med tillhörande system uppfyller kraven i Transportstyrelsens föreskrifter och utförs inom ramen för och i enlighet med villkoren och specifikationerna i flygplatsens certifikat	
5.11-3	om relevant, utse en befattningshavare som ska vara verksamhetsansvarig för flygplatsen	
5.12	***Skyddad identitet***	***30***
5.12-1	se till att det finns särskilda rutiner för personer som meddelar att de har skyddad identitet	
5.12-2	se till att krav beaktas i lokala riktlinjer	
5.12-3	se till att riktlinjer och anvisningar vid behov revideras senast i december månad före varje nytt verksamhetsår	
5.13	***Rese- och konferenssäkerhet***	***31***
5.13-1	se till att krav beaktas i lokala riktlinjer	
5.13-2	se till att riktlinjer och anvisningar vid behov revideras senast i december månad före varje nytt verksamhetsår	

Centrala samverkansgruppen

UTDRAG FRÅN
MINNESANTECKNINGAR
2016-02-10

LS 2015-0093
LS 1407-0877

Utdrag ur minnesanteckningarna förda vid möte med centrala samverkansgruppen den 10 februari 2016

Punkt 2

Slutbehandling av handlingsprogram för informationssäkerhet

Centrala samverkansgruppen har tagit del av landstingsdirektörens tjänsteutlåtande LS 2015-0093 och LS 1407-0877, policy och riktlinjer för säkerhet i Stockholms läns landsting med bilagor.

Muntlig information i ärenden lämnades på Centrala samverkansgruppens möte den 13 januari av säkerhetschef, Fredrik Bergengård.

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande LS 2015-0093 och LS 1407-0877, policy och riktlinjer för säkerhet i Stockholms läns landsting med bilagor var utsänt inför dagens möte.

På dagens möte svarade säkerhetschef Fredrik Bergengård på frågor om ärendet.

Arbetsgivaren konstaterar att ärendet härmed är slutbehandlat.

Vid protokollet
Lena Halvardson Rensfelt

Exp.
Akten
Landstingsstyrelsen